

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри
міжнародних економічних відносин
та безпеки бізнесу
Протокол № 1 від 22.08.2025 р.

ПОГОДЖЕНО

Проректор з навчально-методичної
роботи

Каріна ПЕМАШКАЛО

**МЕТОДОЛОГІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
робоча програма навчальної дисципліни (РПНД)**

Галузь знань *С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»*
Спеціальність *С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізацією С1.02 Міжнародні економічні відносини)»*
Освітній рівень *другий (магістерський)*
Освітня програма *Міжнародні економічні відносини*

Статус дисципліни *вибіркова*
Мова викладання, навчання та оцінювання *українська*

Розробник:
д.е.н., професор

Наталія ПАРХОМЕНКО

Завідувач кафедри
міжнародних
економічних відносин
та безпеки бізнесу

Ірина ОТЕНКО

Гарант програми

Олександра ГРОНЬ

Харків
2025

ВСТУП

Актуальність вивчення навчальної дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» зумовлюється зростанням ролі науково обґрунтованих рішень у сфері міжнародних економічних відносин, ускладненням глобальних економічних процесів, посиленням взаємозалежності національних економік та необхідністю використання сучасних методів наукового аналізу для дослідження міжнародних ринків, інституційних трансформацій і глобальних викликів. Глибокі теоретичні дослідження світової економіки та практичні потреби формування ефективної міжнародної економічної політики потребують системного, методологічно виваженого підходу до організації та проведення наукових досліджень.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» є формування у здобувачів вищої освіти системи теоретичних знань, методологічних підходів і практичних навичок щодо організації, планування, проведення та представлення результатів наукових досліджень у сфері міжнародних економічних відносин, а також розвитку здатності до самостійної науково-дослідної та аналітичної діяльності.

Завданнями навчальної дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти знань, умінь і практичних компетентностей щодо: розуміння сутності наукового пізнання, його логіки, рівнів, форм і методів у дослідженні міжнародних економічних процесів; засвоєння методологічних підходів і загальнонаукових, спеціальних та міждисциплінарних методів дослідження, що застосовуються у сфері міжнародних економічних відносин; оволодіння навичками формулювання наукової проблеми, мети, завдань, гіпотез, об'єкта і предмета дослідження; набуття вмій планування та організації наукового дослідження, вибору адекватного методичного інструментарію та джерел інформації; формування здатності до збору, систематизації, аналізу та інтерпретації емпіричних і статистичних даних, зокрема міжнародних порівняльних даних; засвоєння принципів наукової доброчесності, академічної етики та вимог до якості наукових досліджень; розвитку навичок оформлення результатів наукових досліджень, підготовки наукових публікацій, аналітичних звітів і магістерських кваліфікаційних робіт; формування здатності презентувати та аргументовано захищати результати наукових досліджень у професійному та міжнародному науковому середовищі.

Об'єктом навчальної дисципліни є процес наукового пізнання та науково-дослідної діяльності у сфері міжнародних економічних відносин.

Предметом навчальної дисципліни є методологічні підходи, методи, інструменти та організаційні форми планування, проведення й представлення результатів наукових досліджень у галузі міжнародних економічних відносин.

Методологічні засади та організаційні принципи наукових досліджень лежать в основі підготовки висококваліфікованих фахівців у сфері міжнародних економічних відносин, формуючи здатність до критичного мислення, наукового узагальнення, аргументованого обґрунтування управлінських і стратегічних рішень, а також адаптації до динамічних і нестабільних умов розвитку світової економіки.

Навчальна дисципліна «Методологія та організація наукових досліджень» забезпечує формування цілісного уявлення про логіку наукового пізнання, методи збору, обробки та інтерпретації інформації, особливості побудови наукових досліджень у сфері міжнародних економічних відносин, що зумовлює її ключове місце у структурі професійної та науково-дослідної підготовки магістрів.

Навчальна дисципліна є вибірковою для здобувачів освітнього рівня «магістр» спеціальності «Міжнародні економічні відносини» всіх форм навчання. Вона створює методологічне підґрунтя для підготовки магістерських кваліфікаційних робіт, участі у наукових дослідженнях, аналітичних проєктах та подальшої академічної або професійної діяльності у міжнародному середовищі.

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна визначено в табл. 1.

Таблиця 1

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти	Результати навчання
ІК	РН02
ЗК05	РН05
СК01	

де, РН02. Креативно мислити, проявляти гнучкість у прийнятті рішень на основі логічних аргументів та перевірених фактів в умовах обмеженого часу і ресурсів на засадах використання різних діагностичних методологій провідних міжнародних організацій

РН05. Оцінювати ступінь складності завдань при плануванні діяльності та опрацюванні її результатів.

ІК. Здатність виявляти та розв'язувати складні задачі і проблеми, генерувати нові ідеї у сфері міжнародних економічних відносин та/або під час навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог

ЗК05. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

СК01. Здатність приймати обґрунтовані рішення щодо налагодження міжнародних економічних відносин на всіх рівнях їх реалізації.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1

Теоретичні та методологічні основи наукових досліджень у сфері міжнародних економічних відносин

Тема 1. Наукове дослідження в міжнародних економічних відносинах: теорія, практика, проблематика

Наука як система знань у сфері міжнародних економічних відносин. Наукознавство та його основні розділи. Поняття, мета і функції науки в дослідженні світової економіки, міжнародних ринків і глобальних процесів.

Основні ознаки наукового дослідження в міжнародній економіці. Системність, доказовість, міждисциплінарність і теоретичність досліджень міжнародних економічних процесів. Роль гіпотез, концепцій і теорій міжнародних економічних відносин.

Емпіричні, логічні та теоретичні пізнавальні завдання наукового дослідження. Співвідношення теорії та практики в аналізі міжнародної торгівлі, інвестицій, фінансів, інтеграційних процесів.

Закони, закономірності та принципи розвитку міжнародних економічних систем. Поняття системи в міжнародній економіці. Елементи, зв'язки, цілісність. Принципи системного підходу до дослідження міжнародних економічних відносин.

Проблематика наукових досліджень у сфері міжнародних економічних відносин. Науковий напрям, проблема і тема дослідження. Формулювання наукової проблеми в умовах глобалізації, регіоналізації та економічної нестабільності.

Тема 2. Організація наукового дослідження у сфері міжнародних економічних відносин

Форми організації та управління науковими дослідженнями в Україні та світі. Інституційне забезпечення наукових досліджень у сфері міжнародної економіки.

Вибір напрямку та реалізація наукового дослідження з міжнародних економічних відносин. Етапи наукового дослідження, планування та управління дослідницьким процесом.

Кваліфікаційна магістерська робота як форма наукового дослідження. Формулювання теми дослідження з міжнародних економічних відносин. Обґрунтування актуальності. Формування гіпотези та наукових завдань.

Організація підготовки магістерської кваліфікаційної роботи. Структура, логіка викладу, вимоги до наукового апарату та результатів дослідження.

Тема 3. Інформаційне забезпечення наукових досліджень з міжнародних економічних відносин

Документальні джерела інформації у міжнародній економіці. Види документів міжнародних організацій, національних статистичних служб, аналітичних центрів.

Інформаційні та бібліографічні ресурси для досліджень міжнародних економічних процесів. Міжнародні статистичні бази, бібліотечно-бібліографічні та наукометричні ресурси.

Техніка роботи зі спеціальною науковою літературою. Етапи опрацювання наукових джерел з міжнародної економіки, критичний аналіз і систематизація.

Електронний пошук наукової інформації. Використання міжнародних пошукових систем, наукових баз даних та відкритих ресурсів.

Загальні вимоги до оформлення магістерської кваліфікаційної роботи. Стандарти наукового стилю, цитування, оформлення результатів досліджень.

Змістовий модуль 2

Методичне забезпечення наукових досліджень у міжнародних економічних відносинах

Тема 4. Методологія і методи наукових досліджень у міжнародних економічних відносинах

Методологічні підходи до дослідження міжнародних економічних процесів. Системний, інституційний, порівняльний, міждисциплінарний підходи.

Методи наукового дослідження в міжнародних економічних відносинах. Методологія, метод, методика. Класифікація та характеристика методів.

Логіка процесу наукового дослідження міжнародних економічних явищ.

Вибір методів і розробка методики дослідження. Обґрунтування методичного інструментарію залежно від теми та цілей дослідження.

Тема 5. Моделювання в наукових дослідженнях міжнародних економічних процесів

Сутність і роль моделювання в дослідженні міжнародних економічних систем. Етапи моделювання та інтерпретація результатів.

Основні постулати економічного та економіко-математичного моделювання.

Аналітичні, розрахункові та евристичні методи дослідження міжнародних економічних процесів.

Класифікація методів економіко-математичного моделювання в міжнародній економіці.

Тема 6. Використання евристичних методів у дослідженні міжнародних економічних відносин

Евристичні методи аналізу в міжнародних економічних дослідженнях.

Методи отримання експертних оцінок у сфері міжнародної економіки.

Вибір експертів та оцінювання якості експертних суджень. Компетентність, валідність і узгодженість експертних оцінок.

Застосування експертних оцінок у соціально-економічних і міжнародних дослідженнях.

Переваги та обмеження індивідуальних і колективних експертних оцінок.

Тема 7. Культура наукового дослідження та академічна доброчесність у міжнародному науковому середовищі

Культура проведення наукового дослідження в міжнародних економічних відносинах.

Наукове співтовариство та міжнародна наукова комунікація.

Академічна доброчесність у дослідженнях з міжнародних економічних відносин. Форми академічної нечесності: плагіат, фабрикація, фальсифікація, обман, корупція та відповідальність за їх порушення.

Перелік практичних занять, а також питань та завдань до самостійної роботи наведено в табл. 2.

Таблиця 2

Перелік практичних занять / завдань

Назва теми та завдання	Зміст
Тема 1. Практичне заняття. Завдання 1.	Аналіз напрямів і проблематики сучасних наукових досліджень у сфері міжнародних економічних відносин.
Тема 1. Практичне заняття. Завдання 2.	Формулювання наукової проблеми, теми та дослідницьких питань на основі актуальних міжнародних економічних процесів.
Тема 2. Практичне заняття. Завдання 3.	Визначення етапів і логіки наукового дослідження у сфері міжнародних економічних відносин.
Тема 3. Практичне заняття. Завдання 4.	Виявлення та класифікація інформаційних і документальних джерел для досліджень міжнародної економіки.
Тема 3. Практичне заняття. Завдання 5.	Пошук, відбір і первинний аналіз наукових публікацій та міжнародних статистичних даних.
Тема 4. Практичне заняття. Завдання 6.	Обґрунтування вибору методологічних підходів і методів дослідження міжнародних економічних явищ.
Тема 4. Практичне заняття. Завдання 7.	Узгодження дослідницьких питань, гіпотез і методів у наукових роботах з міжнародних економічних відносин.

Тема 5. Практичне заняття. Завдання 8.	Аналіз можливостей використання аналітичних та економіко-математичних моделей у дослідженнях міжнародних економічних процесів.
Тема 6. Практичне заняття. Завдання 9.	Застосування евристичних і експертних методів для аналізу міжнародних соціально-економічних процесів.
Тема 7. Практичне заняття. Завдання 10.	Дотримання академічної доброчесності та стандартів наукової комунікації у публікаціях з міжнародних економічних відносин.

Перелік самостійної роботи за навчальною дисципліною наведено в табл. 3

Таблиця 3

Перелік самостійної роботи

Назва теми	Зміст
Теми 1 – 7	Вивчення лекційного матеріалу з навчальної дисципліни, нормативно-методичних документів у сфері організації наукових досліджень та ознайомлення з методологічними підходами і методами дослідження міжнародних економічних відносин.
Теми 2 – 7	Опрацювання наукових публікацій і аналітичних матеріалів з проблем міжнародних економічних відносин з метою формування навичок критичного аналізу наукових джерел.
Теми 1 – 7	Підготовка до практичних занять з дисципліни з використанням прикладів досліджень міжнародних економічних процесів.
Теми 1 – 7	Самостійне виконання навчально-дослідних завдань, спрямованих на засвоєння методів наукового аналізу, моделювання та евристичних методів у дослідженнях міжнародних економічних відносин.
Теми 1 – 7	Підготовка до колоквиуму з дисципліни.
Теми 1 – 7	Підготовка до контрольної роботи.

Кількість годин лекційних та практичних занять та годин самостійної роботи наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі викладання навчальної дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» для набуття визначених результатів навчання та активізації освітнього процесу передбачено застосування таких методів навчання, як:

Словесні (лекція (Теми 1–7), міні-лекції (Теми 1–2), проблемні лекції (Теми 3–7)).

Наочні (демонстрація (Теми 1–7)).

Практичні (практична робота (Теми 1–7)).

ФОРМИ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Університет використовує 100 бальну накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти.

Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних, практичних, лабораторних та семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача вищої освіти до виконання конкретної роботи і оцінюється сумою набраних балів:

– для дисциплін з формою семестрового контролю **екзамен (іспит):** максимальна сума – 60 балів; мінімальна сума, що дозволяє здобувачу вищої освіти скласти **екзамен (іспит) – 35 балів.**

Підсумковий контроль включає семестровий контроль та атестацію здобувача вищої освіти.

Семестровий контроль проводиться у формах семестрового екзамену (іспиту), диференційованого заліку або заліку. Складання семестрового екзамену (іспиту) здійснюється під час екзаменаційної сесії.

Максимальна сума балів, яку може отримати здобувач вищої освіти під час екзамену (іспиту) – 40 балів. Мінімальна сума, за якою екзамен (іспит) вважається складеним – 25 балів.

Підсумкова оцінка за навчальною дисципліною визначається:

– для дисциплін з формою семестрового контролю **екзамен (іспит) – сумуванням балів за поточний та підсумковий контроль.**

Під час викладання навчальної дисципліни використовуються наступні контрольні заходи:

Поточний контроль: виконання практичних завдань (40 балів), поточна контрольна робота (10 балів), колоквіум (10 балів).

Семестровий контроль: Екзамен (40 балів)

Більш детальну інформацію щодо системи оцінювання наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

Приклад екзаменаційного білета та критерії оцінювання для навчальної дисципліни.

Приклад екзаменаційного білета

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця
Другий (магістерський) рівень вищої освіти
Спеціальність «Економіка та міжнародні економічні відносини»
Освітньо-професійна програма «Міжнародні економічні відносини»
Семестр I
Навчальна дисципліна «Методологія та організація наукових досліджень»
ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1

Завдання 1 (стереотипне)

1. Наукове дослідження в сфері міжнародних економічних відносин передбачає:

- A) опис окремих фактів без узагальнення,
- B) аналіз явищ без теоретичного обґрунтування,
- C) системне вивчення процесів з використанням наукових методів,
- D) використання лише емпіричних спостережень.

2. Яка з наведених ознак є обов'язковою для наукового дослідження?

- A) нормативність,
- B) доказовість,
- C) описовість,
- D) декларативність.

3. До емпіричних методів наукового дослідження належить:

- A) моделювання,
- B) аналіз і синтез,
- C) спостереження,
- D) абстрагування.

4. Теоретичний рівень наукового пізнання характеризується:

- A) збором первинних даних,
- B) фіксацією фактів,
- C) узагальненням та формуванням закономірностей,
- D) описом окремих явищ.

5. Наукова гіпотеза — це:

- A) доведене твердження,
- B) припущення, що потребує перевірки,
- C) опис результатів дослідження,
- D) нормативна вимога.

6. До інформаційних джерел досліджень міжнародних економічних відносин належать:

- A) художні твори,
- B) публіцистичні статті,
- C) міжнародні статистичні бази та аналітичні звіти,
- D) навчальні посібники без наукового апарату.

7. Методологія наукового дослідження — це:

- A) сукупність математичних розрахунків,
- B) набір технічних прийомів обробки даних,
- C) система принципів, підходів і методів наукового пізнання,
- D) алгоритм оформлення результатів.

8. Який метод найчастіше використовується для аналізу складних міжнародних економічних процесів?

- A) описовий,
- B) системний,
- C) інтуїтивний,
- D) нормативний.

9. Евристичні методи наукового дослідження застосовуються з метою:

- A) точного математичного розрахунку,

- В) отримання експертних суджень та нових ідей,
- С) формального опису явищ,
- Д) стандартизації результатів.

10. До проявів академічної нечесності належить:

- А) коректне цитування джерел,
- В) використання міжнародних баз даних,
- С) фабрикація або фальсифікація результатів дослідження,
- Д) узагальнення результатів інших досліджень із посиланням.

Завдання 2 (діагностичне)

Проаналізуйте інформаційне та методологічне забезпечення наукового дослідження з міжнародних економічних відносин.

На основі запропонованих джерел (наукові статті - Степаненко Н. О. Інноваційний розвиток національної економіки в контексті глобальних економічних тенденцій / Н. О. Степаненко, А. В. Литвиненко, І. В. Півавар // Економіка і регіон. – 2025. - №2 (97).– С. 13 – 20. URL: <https://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/36975>):

- класифікуйте джерела за типами;
- визначте їх аналітичні можливості та обмеження;
- обґрунтуйте доцільність використання кожного типу джерел у наукових дослідженнях міжнародних економічних процесів;
- підготуйте узагальнений висновок.

Завдання 3 (евристичне)

Сформулюйте наукову проблему та дослідницькі питання у сфері міжнародних економічних відносин (на тему: Цифровізація світової економіки). Обґрунтуйте можливі методологічні підходи та методи дослідження, охарактеризуйте їх переваги та обмеження.

Затверджено на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин та безпеки бізнесу протокол № _____ від «___» _____ 20___ р.

Екзаменатор д.е.н., проф.
Зав. кафедрою д.е.н., проф.

Пархоменко Н.О.
Отенко І.П.

Критерії оцінювання

Завдання 1 тестування (стереотипне) – 10 балів,
а саме:

- 1 бал за кожну вірну відповідь тесту,
- 0 балів за невірну відповідь.

Завдання 2 (діагностичне) – 15 балів,

а саме: 4 бали — правильність вибору методологічного підходу та відповідність завдання предмету дослідження;

- 4 бали — коректність аналізу та логічність виконання завдання;
- 3 бали — структурованість і послідовність викладення результатів;
- 4 бали — обґрунтований аналітичний висновок за результатами виконання завдання.

Завдання 3 (евристичне) – 15 балів,

а саме: 4 бали — володіння теоретичними знаннями та коректне використання базових наукових понять;

- 4 бали — здатність формулювати проблему, ідеї або підходи до її вирішення;
- 3 бали — застосування творчого підходу та наукової аргументації;
- 4 бали — логічність, послідовність і обґрунтованість викладення матеріалу.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Пушкар О. І. Методологія та організація наукових досліджень [Електронний ресурс] : навч. посіб. / О. І. Пушкар ; Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця. - Електрон. текстові дан. (9,76 МБ). - Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. - 866 с. : іл. - Загол. з титул. екрану. - Бібліогр.: с. 849-852. URL: <https://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/23346>
2. Міжнародна економіка: навчально-практичний посібник / В. О. Козуб, М. В. Горобинська, Ю. Б. Доброскок [та ін.]; Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2023. – 307 с. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/32800>
3. Світове господарство і міжнародні економічні відносини: навчальний посібник у схемах і таблицях / С. В. Бестужева, В. О. Козуб, Н. В. Проскурніна та ін. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2021. – 248 с. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/27473>

Додаткова

4. Parkhomenko N. Strategies of organizational development of entrepreneurial activity in global environment / N. Parkhomenko // Management and Entrepreneurship: Trends of Development. – 2025. - 3(33). – P. 137-148. URL: <https://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/37942>
5. Parkhomenko N. Digital drivers of entrepreneurial economic security in strategic development of international business / N. Parkhomenko // Інвестиції: практика та досвід. – 2025. №24. - С. 7-13. URL: <https://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/38693>
6. Parkhomenko N. Enterprise development strategy in the global environment / N. Parkhomenko, I. Otenko, V. Otenko and other // Academy review. - 2024. - № 1 (60). URL: <https://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/32884>
7. Parkhomenko N. Formation of organizational development strategy of enterprise in context of changes in international environment / N. Parkhomenko // Management and entrepreneurship: trends of development. – 2022. – Issue 1(19). – P. 20-27. URL: <https://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/27494>
8. Parkhomenko N. The impact of digitalization of international marketing activities on the business processes of the enterprise / N. Parkhomenko // Innovative educational technologies: European experience and its application in training in economics and management : Proceedings of scientific and pedagogical internship, October 28 – December 8, 2024, Riga, Latvia). - Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2024. P.125-126. URL: <https://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/36617>
9. Іванієнко В. В. Маркетингові стратегії формування конкурентоспроможного бренду на міжнародних ринках / В.В. Іванієнко, К.В.

Ковальчук // Бізнес-Інформ. - №1. - 2022. – С. 444-450. URL: <https://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/29796>

10. Іващенко Г. А. Глобальні тенденції цифрової економіки у сфері міжнародних економічних відносин. Ефективна економіка. 2025. № 12. URL: <https://www.nauka.com.ua/index.php/ee/article/view/8510>

11. Литвиненко А. О. Трансформація світового ринку в умовах глобалізації / А. О. Литвиненко, О. Д. Литвиненко // Міжнародні економічні та суспільні відносини: стан, проблеми, перспективи розвитку : монографія / за ред. Л. М. Савчук, М. В. Корнєєва. Дніпро: Пороги, 2021. С. 69-110. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/26941>

Інформаційні ресурси в інтернеті

12. Аналіз міжнародних ринків [Електронний ресурс] // ПНС ХНЕУ. Режим доступу : <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=6857>

13. Сайт The World Bank. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://info.worldbank.orgg/etools/kam2/KAM_page5.asp

14. Сайт The World Economic Forum. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.weforum.org>

15. Сайт персональних навчальних систем ХНЕУ ім. С. Кузнеця. Дисципліна «Методологія та організація наукових досліджень» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=7256>